

Istraživanje potreba jednoroditeljskih obitelji u gradu Dubrovniku

Tradicionalno se obitelj smatra osnovnom društvenom zajednicom sastavljenom od bračnog para i djece. Intenzivna događanja na području industrijalizacije, urbanizacije, tehnologije i znanosti, odrazila su se na društvo u cjelini uzrokujući promjene i u obitelji. Tako je klasična predstava o obitelji strukturalno značajno promijenjena te su, uz mnogobrojne primjere *novih oblika* obitelji, sve prisutnije jednoroditeljske obitelji.

I u Hrvatskoj su zadnjih godina tranzicijskim procesima zahvaćeni različiti aspekti društvenog života pri čemu slike obitelji s tradicionalnim obilježjima (majka, otac, djeca) sve više zamjenjuju slike jednoroditeljskih obitelji.

Prema objavljenim istraživanjima jednoroditeljske obitelji izrazito su vulnerabilna skupina u zajednici, s potencijalnim rizikom za disfunkciju zbog ekonomske situacije, opterećenosti ulogama, nedostatkom podrške partnera te su posebno izložene riziku od siromaštva. Uzroci nastanka jednoroditeljskih obitelji su višestruki: smrt jednog roditelja, razvod braka, svjesni izbor samohranog roditeljstva i drugo. Shodno tome, u sklopu Hrvatske mreže zdravih gradova 2011. godine pokrenuto je istraživanje o potrebama jednoroditeljskih obitelji u sedam hrvatskih zdravih gradova (Dubrovnik, Labin, Poreč, Rijeka, Vinkovci, Zagreb). Cilj je projekta utvrditi specifične potrebe jednoroditeljskih obitelji te razviti učinkovite programe pomoći i podrške na lokalnoj razini.

Partneri u ovom projektu u Dubrovniku su Grad Dubrovnik, Upravni odjel za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo, Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije, Centar za socijalnu skrb Dubrovnik i udruga Dubrovnik-zdravi grad.

U istraživanju potreba jednoroditeljskih obitelji u gradu Dubrovniku koristila se kvalitativno-analitička metoda uz primjenu standardiziranog intervjua, kojeg su primijenili svi anketari u svim gradovima u kojima se projekt provodi. Uzorak su činile namjerno izabrane jednoroditeljske obitelji, koje su morale zadovoljiti kriterije dobi majke/oca ispod 35 godina i dobi djeteta ispod 7 godina. Nakon edukacije anketara u 2012. godini, terensko istraži-

vanje u Dubrovniku obavljeno je u 2013. godini. Od deset planiranih obitelji informativni pristanak dalo je njih sedam i sve su bile samohrane majke. Svaki intervju s roditeljem obitelji bio je vođen istim pitanjima postavljenim istim redoslijedom, svaki je tonski zapisan nakon čega se radio prijepis za obradu. Na dubrovačkom području intervjue su vodile medicinska sestra i magistra socijalne politike u paru (jedna kao intervjuer i druga kao observer).

Analizom intervjua utvrđeno je da je uzrok nastanka jednoroditeljske obitelji uglavnom razvod iz različitih razloga te prekid izvanbračne zajednice, da nijedna ispitanica nema riješeno stambeno pitanje, većina živi kao podstanari, a neke s roditeljima, iako su ispitanice uglavnom zaposlene materijalno stanje im je nezavidno te im financijski najčešće pomažu njihove obitelji, a podrška obitelji je u pravilu dobra i sve ispitanice imaju podršku (ne samo financijski nego i u čuvanju djece), dok kontakti s ocem djeteta ili njegovom obitelji uglavnom ne postoje ili su neredoviti.

Dostupnost zdravstvene zaštite je zadovoljavajuća, a društveni život i osobni napredak, zbog raznih obveza koje imaju kao samohrane majke, uglavnom provode s najbližim prijateljima. Informiranost o pravima nije dobra jer od institucija nisu dobivene odgovarajuće informacije o pravima i mogućnostima jednoroditeljskih obitelji, jer su mnoge informacije i prava slučajno spoznale ili same pronašle na internetu. U skladu s time, najčešća korištena prava su pravo na privremeno uzdržavanje, dječji doplatak, pravo na subvenciju za podstanarstvo.

Među potrebama samohranih majki istaknute su materijalne potrebe (redovite

alimentacije, pomoć u rješavanju stambenog pitanja, pomoć za plaćanje vrtića i školovanje djece), psihosocijalna potpora te dostupnost informacijama.

Istraživački dio projekta i rezultati analize prijepisa intervjua predstavljeni su na okruglom stolu u Gradskoj vijećnici Grada Dubrovnika, na kojem su bili predstavnici lokalne vlasti, zdravstva (javno zdravstvo, patronažna služba), socijalne skrbi, prosvjetnih stručnih službi, vrtića, predstavnici nekoliko udruga, vjerske zajednice te samohrana majka, jedna od ispitanica.

Nakon rasprave konsenzusom su doneseni zaključci s prijedlogom izrade upitnika za lokalne dionike koji pridonose i mogu pridonijeti ostvarivanju prava i mogućnosti jednoroditeljskih obitelji u svrhu njihove informiranosti, odnosno bolje dostupnosti informacija o ostvarivanju njihovih prava te tiskanja informativne brošure, organizacije pružanja psihološke potpore i pravne pomoći jednoroditeljskim obiteljima, potpore i pomoći u osnivanju udruge jednoroditeljskih obitelji te izrade prijedloga uvođenja novog kriterija prilikom donošenja odluke o subvencioniranju podstanarstva za jednoroditeljske obitelji.

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
ankica.dzono-boban@zjzdnz.hr

Mirjana Beg, dipl. soc. radnica

Grad Dubrovnik UO za obrazovanje, šport, socijalnu skrb i civilno društvo